

מסורת הש"ס

(א) לקמן סג: וכריתות חת. תמורה ו:יג. (ב) וגישין לו: תמורה לב:א. א ויקרא טז:יג (ג) דף אהו,

הגהות הגר"א

[א] גמ' (לא דלקדים כי עד שפנים קמני חא"מ (ועי' בת"מ:

מוסף רש"י

מות אחד מהן. משעיר יוה"כ מביא חבירו. מן השוק, שלא בהגדלה. ויקרב זה הותר אם של שם הוא, דלון בעלי חיים נדחין, אע"ג דלדב בן גילו ונדחה זה חוור ונדחה ואין דמיא אלל בעלי חיים (כריתות כח.).

תוס' ישנים

כפיא חבירו עמו ש"לא בהגדלה דבירי ר' שמעון. וא"ת א"כ אמאי קאמר לעל מני מזה להניח לוקמה כר' שמעון. י"ל דלמחי לא ידע למלימה דר' שמעון. ועוד דנחא ליה לאוקומיה אליה דטלי עגמא שזין זו (ותמא אלא) [סגדלא דיומא] דר' שמעון לא ידע אי רבנן הגדלה קאמרי זו הנחה קאמרי. ריב"א. מקמי מתנות דשעיר בפנים חוקה כתיב ביד. דלע"ג דחוקה לא כתיבה אלא צננא לכן הנעשים בפנים לר' יהודה, מ"מ כסדר עבודות של פנים כתיב חוקה ואין להפסיקן בעבודת חוץ. ומו"סדרא לא מעכבא הגד"ה גמי דא. ואע"ג דאמרין לקמן פ' הילולא לו [ג, א] חל הקדים פר ועשאה קודם לפר הפך שהוא רחוי ליקדם לה מעכבא ופוסלה ואינה עולה לו וצריך לחזור ולעשותה לאחר הפך (ט). וסדר עבודותיהו כן היא צפדשה בתחילה מתודה על הפך וידוי ראשון ואח"כ מגריל על השעיר ואחר כך מתודה על הפך וידוי שני ושחטו ומכניס כף ומחתה ונותן את הקטורת על האש וגומר ונותן מדם הפך על הכפורת ואחר כך שוחט את השעיר ונותן ממנו על הכפורת ואחר כך נותן מדם הפך על הפרוכת ואחר כך מדם השעיר ואחר כך מערב דמים ונותן על מזבח הפנימי: אצל השעיר אינו מעכב את הפך. אם הקדים צנודת הפך והוא מן המאחורות לשל שעיר ועשאה לפני שעיר אין השעיר שהיה רחוי ליקדם לה פוסלה: במסנות שפנים. קאמרי דסדר הפך מעכב את השעיר: אי אקדימיה לשעיר. על צין הדדים מקמי פר לא עשה כלום: אלא שעיר אינו מעכב את הפך מאי ניהו. אינה עבודה מאינו בשעיר הקודמת לשל פר במתנות פנים דנימא עלה שאם שינה להקדים את של פר לפניה אין השעיר הראוי ליקדם לה פוסלה: צהיכל. על הפרוכת: חוקה כסיבא צהו. דהא אפילו רבי יהודה מודה דלדברים הנעשין בפנים כתיב חוקה ואורי שניה זה בצעודות פנים שהרי הקדים לה את של חוץ שהיא מאחרת לה: אלא לאו דאקדים מסנות דפר צפנים מקמי הגרלה. דשעיר דעל כרחק אינך מואף עבודות שעיר קודם מתנות דפר צפנים אלא זו וקתני דלא מעכבא: ומדסדרא לא מעכבא הגרלה לא מעכבא וקשיא למאן דאמר אפילו לרבי יהודה מעכבא וכל שכן לרבי נחמיה הא מני: דאקדים מסנות דפר. על מזבח הפנימי כדכתיב (ויקרא טז) ולקח מדם הפך ומדם השעיר וגו' והיה לו לאחריו עד גמר מתנות הפרוכת: ונהי דנפסדרא לא מעכבא. הגרלה דהא לרבי יהודה לא כתיבה חוקה אדברים הנעשים בחוץ הגרלה מיהא כי עקר לה לגמרי מעכבא וי דתנא זה קרא כדאמרן: ואודו לטעמייהו. אפלוגמא דלא התודה קאי וימקימ תא שמע פר מעכב את השעיר גרסינן ליה:

אלא להך לישנא דאמרס. אליבא דרבי יהודה פליגי ואמר רבי ינאי מעכבא וכל שכן לרבי נחמיה הא מני לא רבי יהודה ולא רבי נחמיה: **פני מזה להניח**. ואם לא הניח כשר (ט) וזהא כולי עלמא מודו דנחמיה לא תנא זה קרא אלא חדא זימנא הוא דכתיב וגמן

אהרן וגו' אצל בעלייה תנא זה קרא דכתיב א והקריב אהרן את השעיר אשר עליו וגו' וכתיב והשעיר אשר עלה א: ונלפסדות. על שעיר המשמלת כדכתיב והתודה עליו וגו': **אילימא לא הניח**. כההוא הוא דקאמר רבי שמעון כשר אצל עלייתו מתוך קלפי אית ליה לרבי שמעון דמעכבא: **והסניא מס אחד מהן**. לאחר הגרלה דאי אפשר עוד להגריל אלא אם כן יציא שנים אחרים וילך אחד לאיצוד כדאמר'י צפ' שני שעירי (לקמן דף סג.). **מציא**. אחד מן השוק תחת זו שמת ויהא חצירו של זה העומד (ז) ואין צריך להגריל: **רבי שמעון לא ידע** כו'. לעולם לא הגריל דקאמר תנא קמא כשר לא הניח הוא ודקשיא לך היכי קאמר ר"ש עלה לא הגריל כשר אי הגרלה זו היינו הנחה משמע דאי העלה פסול לרבי שמעון לא תקשי דלא הגריל דקאמר ר' שמעון לא הגריל ממש קאמר ולא הוה ידע דלא הגריל דקאמר ת"ק אהנחה הוא דקאי והכי קאמר להו ר' שמעון היינו בעלייה דהוא הגרלה ממש פליגנא עליינו כחדא צלא המודה:

ואי הגרלה דקאמריטו היינו הנחה. ואי עלייה לידרכו מעכבא פליגנא צבדמי ללדידי הגרלה לא מעכבא כלל והוידוי מעכב ולקמן מפרש טעמא דתרווייהו צוידוי: **פר מעכב את השעיר**. אם הקדים אחת מן העבודות של שעיר המאחורות לשל פר ועשאה קודם לפר הפך שהוא רחוי ליקדם לה מעכבא ופוסלה ואינה עולה לו וצריך לחזור ולעשותה לאחר הפך (ט). וסדר עבודותיהו כן היא

צפרשה בתחילה מתודה על הפך וידוי ראשון ואח"כ מגריל על השעיר ואחר כך מתודה על הפך וידוי שני ושחטו ומכניס כף ומחתה ונותן את הקטורת על האש וגומר ונותן מדם הפך על הכפורת ואחר כך שוחט את השעיר ונותן ממנו על הכפורת ואחר כך נותן מדם הפך על הפרוכת ואחר כך מדם השעיר ואחר כך מערב דמים ונותן על מזבח הפנימי: **אצל השעיר אינו מעכב את הפך**. אם הקדים צנודת הפך והוא מן המאחורות לשל שעיר ועשאה לפני שעיר אין השעיר שהיה רחוי ליקדם לה פוסלה: **במסנות שפנים**. קאמרי דסדר הפך מעכב את השעיר: אי אקדימיה לשעיר. על צין הדדים מקמי פר לא עשה כלום: **אלא שעיר אינו מעכב את הפך מאי ניהו**. אינה עבודה מאינו בשעיר הקודמת לשל פר במתנות פנים דנימא עלה שאם שינה להקדים את של פר לפניה אין השעיר הראוי ליקדם לה פוסלה: **צהיכל**. על הפרוכת: **חוקה כסיבא צהו**. דהא אפילו רבי יהודה מודה דלדברים הנעשין בפנים כתיב חוקה ואורי שניה זה בצעודות פנים שהרי הקדים לה את של חוץ שהיא מאחרת לה: **אלא לאו דאקדים מסנות דפר צפנים מקמי הגרלה**. דשעיר דעל כרחק אינך מואף עבודות שעיר קודם מתנות דפר צפנים אלא זו וקתני דלא מעכבא: **ומדסדרא לא מעכבא** הגרלה לא מעכבא וקשיא למאן דאמר אפילו לרבי יהודה מעכבא וכל שכן לרבי נחמיה הא מני: **דאקדים מסנות דפר**. על מזבח הפנימי כדכתיב (ויקרא טז) ולקח מדם הפך ומדם השעיר וגו' והיה לו לאחריו עד גמר מתנות הפרוכת: **ונהי דנפסדרא לא מעכבא**. הגרלה דהא לרבי יהודה לא כתיבה חוקה אדברים הנעשים בחוץ הגרלה מיהא כי עקר לה לגמרי מעכבא וי דתנא זה קרא כדאמרן: **ואודו לטעמייהו**. אפלוגמא דלא התודה קאי וימקימ תא שמע פר מעכב את השעיר גרסינן ליה:

השעיר ומכניס דם השעיר ומה כאשר הזה מדם הפך וחזור נוטל דם הפך ומה ממנו אחת למעלה וי' פעמים בהיכל על פני הפרוכת. ויוצא ונותנו למי שממרס בו ונוטל דם השעיר ומה ממנו כאשר הזה מדם הפך. ויוצא ומערה דם הפך לתוך דם השעיר ומה על המזבח. פירי' במתנות שבפנים [בהזאות שמה בפנים]. בשלמא פר מעכב לשעיר, שאם הקדים הזאת לשעיר להזאת הפך לא עשה כלום משום דמתנות שבפנים הן, ולדבירי הכל מתנות שבפנים מעכב. אלא שעיר אינו מעכב לפר מאי ניהו, שאם הקדים הזאות של פר בהיכל קודם הזאות השעיר לפני ולפנים, חוקה כתיבה ובעינן הדברים ככהן. אלא דאי אקדים מתנות של פר בפנים קודם שיגריל בשעיר מה שעשה עשר, ומדסיידרן [לא מעכבא] ההגרלה אינה מעכבת, מכלל שאינה עבודה ואע"פ שלא יגריל כלל כשר. קשיא לר' ינאי. ודחי ואמר הא ר' יהודה היא, וכגון שהקדים דם הפך במזבח קודם מתנות של שעיר בהיכל, וכיון דעבודת חוץ מקדש הקדשים היא, אע"ג שהיא בבגדי לבן לר' יהודה לא מעכבה. ואקשינן והא מתנות שבפנים קתני. ופריך אלא לעולם הגרלה היא, והא מני ר"ש היא [ד]קסבר הגרלה אינה מעכבת כלל. ג' עמודי, כי לר' שמעון הגרלה לא מעכבא כלל, אבל לר' יהודה כסידרן לא מעכבא. כלומר, ההגרלה אינה מעכבת שחיטת הפך אלא אם שחט מה שעשה עשוי ויגריל, ולעולם בעי הגרלה על שני השעירים. ואודו לטעמייהו דחנאי

טרף בקלפי פרק רביעי יומא

מ.

הגהות הב"ח

(א) גמ' היינו הנחה פליגנא עלינו בתרמי ואודו לטעמייהו דתניא יעמד חי לפני ה' וכו' בכפרת דברים הכתוב מדבר ת"ש פר מעכב את השעיר ושעיר וכו' הגרלה מיהא מעכבא ת"ש שאלו תמלידיו כו' נכ"ל: (ב) רש"י ד"ה מני מזה ח' כשר דבהא כ"ע מודו כו': (ג) בא"ד והשעיר אשר עלה ולא תנא ביה קרא אלא לעכב הס"ד: (ד) ד"ה מציא כו' של זה העומד אילמא איך נצרך: (ה) ד"ה כר מעכב כו' וצריך לחזור ולעשותה לאחר הפך אבל השעיר אינו מעכב את הפך אם הקדים וכו' שהיה רחוי ליקדם לה פוסלה וסדר עבודותיהן כן היא צפרשה וכו' ואחר כך מערב הדמים ונותן על מזבח הפנימי הס"ד ומה"ד מתנות שפנים הוא דקאמרינן דסדר: (ו) ד"ה וחי דנפסדרא כו' לגמרי מעכבא כיוון דתנא זה קרא:

רבינו חננאל

והא ר' ינאי דאמר דבירי הכל עליית גורל מעכבא, הא מתנתא [כמאן] מוקים לה. אדודאי לא חימא מצוה להגריל דמשמע עליית גורל מתוך קלפי אלא אימא מצוה להניח ואם לא הניח כשר. ת"ש מצוה להגריל ולהתוודות אלא הגריל ולא התודה כשר. [תש"א לא הגריל כשר] לא התוודה פסול. האי דקתני ר' שמעון לא הגריל מהו, אם תאמר לא הניח הוא כמו שהעמדת הברייתא האחות, מכלל דר' שמעון הנחה לא בעי הגרלה בעי. והתניא בהדיא מה אחד מהן כפיא חבירו שלא בהגרלה דבירי ר' שמעון. ודחי ר' ינאי הנחה, הלא הגרלה זו עשה ור' שמעון לא ידע האי הגרלה דתנו רבנן מאי היא, והכי קאמר להו אי האי דקאמרינן מצוה להגריל הנחה (זו) היא וזו האי מצוה, אבל עליית הגורל מעכבא, פליגנא עלינו בתרמי שהנחתה אינה מעכבת ואם לא התוודה פסול. ואי הגרלה עליית גורל לא מעכב את השעיר בשעיר אדור מעכב את הפך כו'. סדר עבודת יום הכפורים, מתודה כפור ומגריל ונותן הגרלות על השעירים, ומתודה שמה בעדו ובעד ביתו כפור. ושוחטו ונותן הדם למי שממרס בו, וחוזתה בחלום, וחופן הקטורת ומכניס ומקטיר. וחזור ולזקק דם הפך ממי שממרס בו ומכניס ומהו על הכפורת ולפני הכפורת. ויוצא ושוחט

תני מצוה להניח. ה"ג הוה מני' לשנויי הא מני רבי שמעון היא דאמר הגרלה לא מעכבא ואח"כ מנאמתי צרייתא זו שניה בתוספתא [פ"ג] וסמוך לה שניה פלוגמא דבסמוך דרבי יהודה ורבי שמעון יעמד חי וכו' ומסיק דבירי רבי יהודה ורבי שמעון אומר וכו' ומדסיפא ר"ש רישא לאו רבי שמעון: **הא דקאמר תני מצוה להניח**. אינו מניח הצרייתא אלא פרושי קא מפרש מאי לא הגריל לא הניח הגורל: **רבי שמעון לא ידע**. ואם תאמר ליתא דשפיר ידע ולא הגריל דרבי שמעון היינו עלה כי היכי דמפרשי נמי השתא ללא הגריל ידיה עלה אע"ג דלא הגריל דרבנן מספקא ליה אי הוי הניח או עלה וי"ל אי רבי שמעון פשיטא ליה דלא הגריל דרבנן היינו לא הניח א"כ הוה ליה למימר איהו לא עלה הגורל אצל השתא ניחא משום דמספקא ליה דילמא רבנן אמרי לא עלה וקרו ליה לא הגריל נקט גמי לא הגריל:

ואדודו לטעמייהו דתניא יעמד חי בו. פרש"י דלודיו קאי ואמר שיש לגרוס אהו לעיל קודם ת"ש פר מעכב את השעיר ול"ג כגריסת הספרים וקאי אהגרלה ומשום דקאמר אי צנית אימא ר"ש דאמר הגרלה לא מעכבא ואי צנית אימא רבי יהודה נהי דנפסידרר לא מעכבא הגרלה מעכבא היכא דלא עלה הגורל כלל כו' ואודו לטעמייהו דכי היכי דפליג ר' יהודה ארבי שמעון היכא דלא עלה הגורל מעולם הכא גמי פליג היכא דעלה הגורל ומע המשתמל קודם צנית דמים דשעיר הפנימי דסבירא ליה לרבי יהודה ישפך הדם ויציא שנים אחרים ויגריל עליהם בתחילה דתניא יעמד חי עד מתי יחא זקוק לחיות עד מתן דמים של חצירו ולכפר עליו דקרא הוי פירוש עד שיכפרו חצצירו ור' שמעון סבר אין צריך ולכפר עליו אשעיר המשמלת קאי וה"ק והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעואול יעמד חי עד שיכפר עליו צוידוי ואם מת קודם וידוי מציא אחר צלא הגרלה ואם מת אחר וידוי אין צריך להציא אחר אף ע"פ שלא שילחו עדיין דשילוח אינו מעכב ואם מת המשמלת קודם וידוי וקודם זריקת דמי חצירו זרק הדם של חצירו ומציא שעיר אחר צלא הגרלה ומתודה עליו ולא יגריל אפילו למזהו דאין הגרלה אלא צננים כדכתיב על שני השעירים ואם היה מציא שנים היה צריך לשפוך הדם או לאצד את השני (י' עמו) שיעלה עליו הגורל לשם וכמו שפירש' דלרבי יהודה כשמת המשמלת צריך להציא שנים אחרים ולהגריל עליהם בתחילה הכי מנן לקמן בפרק שני שעירי (ד' סג). ומסיים עלה והשני ירעה עד שיתמאצ רבי יהודה אומר תמות ועוד א"ר יהודה מת המשמלת ישפך הדם וצת"כ גמי איכא צהדיא מת אחד מהם משהגריל יציא שנים אחרים ויגריל דבירי רבי יהודה ומהאי קרא נפקא לן לרבי יהודה דמיד בתר פלוגמא דרבי יהודה ורבי שמעון גרסינן התם לשלח אהו שאם נשפך הדם ימות המשמלת מת המשמלת ישפך הדם והאי מילתא תתאן לרבי יהודה דרבי שמעון סבירא ליה מת אחד מהן מציא חצירו צלא

הגרלה **גמי לא מעכבא**. אפילו עקר לה לגמרי. אלמא איכא למאן דאמר הגרלה לא מעכבא וקשיא למאן דאמר אפילו לרבי יהודה מעכבא וכל שכן לרבי נחמיה הא מני: **דאקדים מסנות דפר**. על מזבח הפנימי כדכתיב (ויקרא טז) ולקח מדם הפך ומדם השעיר וגו' והיה לו לאחריו עד גמר מתנות הפרוכת: **ונהי דנפסדרא לא מעכבא**. הגרלה דהא לרבי יהודה לא כתיבה חוקה אדברים הנעשים בחוץ הגרלה מיהא כי עקר לה לגמרי מעכבא וי דתנא זה קרא כדאמרן: **ואודו לטעמייהו**. אפלוגמא דלא התודה קאי וימקימ תא שמע פר מעכב את השעיר גרסינן ליה:
יעמד

השעיר ומכניס דם השעיר ומה כאשר הזה מדם הפך וחזור נוטל דם הפך ומה ממנו אחת למעלה וי' פעמים בהיכל על פני הפרוכת. ויוצא ונותנו למי שממרס בו ונוטל דם השעיר ומה ממנו כאשר הזה מדם הפך. ויוצא ומערה דם הפך לתוך דם השעיר ומה על המזבח. פירי' במתנות שבפנים [בהזאות שמהו בפנים]. בשלמא פר מעכב לשעיר, שאם הקדים הזאת לשעיר להזאת הפך לא עשה כלום משום דמתנות שבפנים הן, ולדבירי הכל מתנות שבפנים מעכב. אלא שעיר אינו מעכב לפר מאי ניהו, שאם הקדים הזאות של פר בהיכל קודם הזאות השעיר לפני ולפנים, חוקה כתיבה ובעינן הדברים ככהן. אלא דאי אקדים מתנות של פר בפנים קודם שיגריל בשעיר מה שעשה עשר, ומדסיידרן [לא מעכבא] ההגרלה אינה מעכבת, מכלל שאינה עבודה ואע"פ שלא יגריל כלל כשר. קשיא לר' ינאי. ודחי ואמר הא ר' יהודה היא, וכגון שהקדים דם הפך במזבח קודם מתנות של שעיר בהיכל, וכיון דעבודת חוץ מקדש הקדשים היא, אע"ג שהיא בבגדי לבן לר' יהודה לא מעכבה. ואקשינן והא מתנות שבפנים קתני. ופריך אלא לעולם הגרלה היא, והא מני ר"ש היא [ד]קסבר הגרלה אינה מעכבת כלל. ג' עמודי, כי לר' שמעון הגרלה לא מעכבא כלל, אבל לר' יהודה כסידרן לא מעכבא. כלומר, ההגרלה אינה מעכבת שחיטת הפך אלא אם שחט מה שעשה עשוי ויגריל, ולעולם בעי הגרלה על שני השעירים. ואודו לטעמייהו דחנאי

^[א] ר"ל כי להצניעת אהמא עמדה סוגיא כי ל"ש וכו'. (ג) נכ"ל דחפ.